

SCRIPT CYNULLIAD AR GYFER MAE ANADLU'N GOLYGU BYW

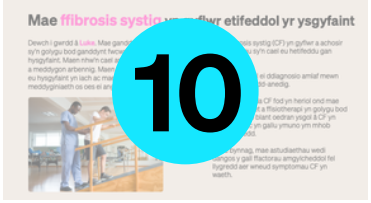
Nod:

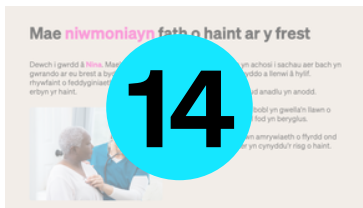
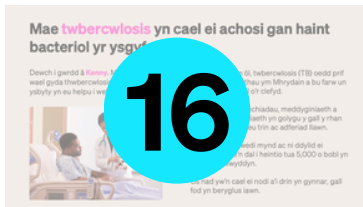
Dod yn ymwybodol o'r prif gyflyrau ysgyfaint sy'n effeithio ar bobl yn y DU ac i ddysgu sut y gallwn ni gefnogi iechyd ysgyfaint da.

Mynd i mewn i'r gwasanaeth:

Efallai yr hoffech chwarae cerddoriaeth dawelu wrth i'r disgyblion fynd i mewn i'r ystafell.

Cyfarwyddiadau a nodiadau athrawon	Sleid cyflwyniad
Gofynnwch i'r disgyblion y cwestiynau sy'n ymddangos ar Sleid 1 (Beth mae pawb yn yr ystafell hon yn ei wneud ar gyfartaledd 14 gwaith y funud? 840 gwaith yr awr? Dros 20,000 o weithiau'r dydd? Dros 7 miliwn o weithiau y flwyddyn?). Cymerwch awgrymiadau gan ddisgyblion os ydyn nhw'n dymuno ymateb.	
Datgelwch yr ateb ar Sleid 2. Gwahoddwch ddisgyblion i gymryd anadl ddfon i mewn, yna allan. Gofynnwch iddyn nhw ystyried pa rannau o'r corff sy'n rhan o'r broses anadlu.	

Cyfarwyddiadau a nodiadau athrawon	Sleid cyflwyniad
Dangoswch y sleid teitl a chyflwyno pwnc y gwasanaeth ar iechyd yr ysgyfaint a chyflyrau'r ysgyfaint.	
Gofynnwch i'r disgyblion beth yw ysgyfaint a chymryd eu hawgrymiadau. Darllenwch y diffiniad ar y sleid a chyfeiriwch at y ddelwedd.	
Gofynnwch i'r disgyblion a ydyn nhw erioed wedi clywed am gyflyrau'r ysgyfaint wrth iddynt ymddangos ar y sleid. Os yw amser yn caniatáu, efallai yr hoffech ofyn i ddisgyblion beth maen nhw'n ei wybod a sut maen nhw'n gwybod.	
Esboniwch fod rhai cyflyrau'r ysgyfaint yn brin iawn. Fodd bynnag, mae'n debygol y bydd llawer o ddisgyblion wedi clywed am asthma, coronafeirws a COVID hir.	
Gofynnwch i'r disgyblion godi eu dwylo os ydyn nhw wedi clywed am asthma yna ewch trwy'r wybodaeth ar y sleid ganlynol.	
Mae'r siawns y bydd rhywun yn yr ystafell wedi cael diagnosis o asthma, neu aelod o'r teulu, yn uchel iawn.	
Gofynnwch i'r disgyblion godi eu dwylo os ydynt wedi clywed am ffibrosis systig (CF) a mynd drwy'r wybodaeth ar y sleid ganlynol.	
Unwaith eto, byddwch yn ymwybodol y gallai fod myfyrwyr yn bresennol sydd naill ai wedi cael diagnosis o CF neu sydd ag anwyliaid sydd wedi cael diagnosis a dylech fod yn ystyriol o hyn.	

Cyfarwyddiadau a nodiadau athrawon	Sleid cyflwyniad
Gofynnwch i'r disgyblion godi eu dwylo os ydynt wedi clywed am COPD (clefyd rhwystrol cronig yr ysgyfaint) a mynd trwy'r wybodaeth ar y sleid nesaf.	
Efallai y bydd myfyrwyr yn bresennol sydd â pherthnasau sydd â COPD – neu sydd wedi bod â – COPD, yn enwedig neiniau a theidiau. Defnyddiwch y wybodaeth ar y sleid i esbonio ychydig mwy am y casgliad hwn o gyflyrau'r ysgyfaint.	
Gofynnwch i'r disgyblion godi eu dwylo os ydyn nhw wedi clywed am niwmonia a mynd trwy'r wybodaeth ar y sleid ganlynol.	
Mae'n debyg y bydd llawer o ddisgyblion yn ymwybodol o'r term niwmonia ar ôl i rywun ddweud wrthyn nhw y byddan nhw'n ei ddal os nad ydyn nhw'n dod i mewn o'r glaw neu'n peidio â gwisgo cot. Fodd bynnag, efallai y bydd rhai wedi colli perthnasau oedrannus fel neiniau a theidiau neu hen neiniau a theidiau i niwmonia, felly byddwch yn ymwybodol ei fod yn dal i fod yn achos nifer fawr o farwolaethau ymhlith yr henoed.	
Gofynnwch i'r disgyblion godi eu dwylo os ydyn nhw wedi clywed am dwbercwlosis a mynd trwy'r wybodaeth ar y sleid nesaf.	
Efallai y byddwch chi'n dewis pwysleisio sut mae rhywbeth roedd pobl yn byw mewn ofn ohono ac a laddodd fwy o bobl nag unrhyw beth arall dim ond 150 mlynedd yn ôl bellach ond yn cael ei grybwyll yn anaml iawn. A bod hyn diolch i ymchwil wyddonol a datblygiadau mewn meddygaeth.	
Mae'r adran nesaf o'r cyflwyniad yn ymwneud ag iechyd yr ysgyfaint yn gyffredinol.	

